

کپی ایران در قاره آفریقا!

در بین تیم‌های حاضر در جام جهانی ۲۰۲۶، شبیه‌ترین عملکرد در تاریخ جام جهانی به تیم ملی کشورمان را تونس دارد. تیمی که درست مانند ایران در شش دوره جام جهانی حاضر بوده و در هر شش دوره، نتوانسته از مرحله گروهی به مرحله حذفی صعود کند؛ تنها با این تفاوت که تونس به جای ایران، یک‌بار در جام جهانی ۲۰۰۲ حاضر بوده و ایران در جام جهانی ۲۰۱۴ به جای تونس در این رقابت‌ها از مرحله گروهی حذف شده است. جالب اینکه تونس هم درست مثل تیم ملی ایران، در تاریخ جام جهانی مجموعاً موفق به کسب سه پیروزی شده است، یک برد در جام جهانی ۷۸ به عنوان اولین برد یک تیم آفریقایی در تاریخ رقابت‌ها، شکست دادن پاناما در جام جهانی ۲۰۱۸ و البته کار بزرگی که در دور پائینی جام جهانی ۲۰۲۲ با وجود قطعی بودن حذف از مسابقات انجام دادند: پیروزی مقابل مدافع عنوان قهرمانی یعنی فرانسه. تونس حالا در این جام، رؤیای اولین صعود به مرحله حذفی جام جهانی را در سر دارد، با وجود اینکه گروه دشوار آنها با حضور هلند، ژاپن و سوئد شانس شان را برای درخشش در این دوره از جام جهانی به حداقل رسانده است.

نحوه صعود چگونه بود؟

یکی از قاطع‌ترین صعودها از قاره آفریقا به جام جهانی ۲۰۲۶ توسط تونس‌ها شکل گرفت. آنها با ۹ برد، یک تساوی، ۲۲ گل زده و بدون حتی یک گل خورده در مرحله مقدماتی تا ۱۸ امتیاز خیلی سریع و قاطع موفق به کسب جواز حضور در جام جهانی شدند؛ هر چند که از همان ابتدا نیز مشخص بود گروهی با حضور نامیبیا، لیبیا، مالاوی، کینه استوایی و ساوتونومه و پرینسپیه، نمی‌تواند مانع بزرگی برای تونس‌ها در راه صعود به جام جهانی ۲۰۲۶ باشد و تونس‌ها با سه راحت‌ترین شکل ممکن، موفق به حضور در جام جهانی شدند. هرچند این حضور بی‌درنسر در جام جهانی، منجر به موفقیت در جام ملت‌های آفریقا نشد و این تیم با قبول شکستی ناباورانه در ضربات پنالتی مقابل مالی، حذفی غیرمنتظره از جام ملت‌های آفریقا داشت؛ مسابقاتی که تونس در آن یک‌بار و در سال ۲۰۰۴ به میزبانی این کشور موفق به قهرمانی در آن شده است.

شادی‌ای که ۲ دقیقه دوام داشت

از سال ۱۹۹۸، تونس همواره یکی از تیم‌های ثابت حاضر در جام جهانی بوده و تنها حضور در جام‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۴ را از دست داده است اما همانطور که پیش‌تر گفته شد، نتوانسته صعود به مرحله حذفی جام جهانی را تجربه کند. سه برد در ۱۸ بازی و شش دوره حضور در جام جهانی، چندان رکورد مناسبی برای تونس نیست و شاید این جام، زمان مناسبی برای طلسم‌شکنی آنها باشد. البته که در جام جهانی ۲۰۲۲ و پس از گلی که هبیب خزری مقابل فرانسه در دقیقه ۹۰ بازی قابل با قهرمان جهان به ثمر رساند، تونس برای رقابتی در رده دوم گروه قرار داشت و می‌توانست به مرحله حذفی جام جهانی صعود کند اما گل لحظه آخری متئو لکی برای استرالیا مقابل دانمارک، کانگوروا را راهی مرحله حذفی کرد و هر دو تیم تونس و دانمارک را به خانه فرستاد تا شادای تونس‌ها از اولین صعود به مرحله حذفی جام جهانی با شکست دادن قدرت بزرگ فوتبال جهان یعنی فرانسه، تنها دو دقیقه دوام داشته باشد.

مدل بازی تونس چگونه خواهد بود؟

تونس از زمره تیم‌های جام ۲۳ است که با قدرت بالای دفاعی و سازماندهی دفاعی بسیار مناسب خود شناخته می‌شود. در مرحله مقدماتی آنها موفق به ثبت کلین‌شیت در هر ۱۰ بازی شدند و از ۹ بردی که به دست آمد، چهار برد با تنها یک اختلاف گل به ثبت رسید. در خط حمله اما تیم ملی تونس چندان خطرناک محسوب نمی‌شود و وابستگی بسیار زیادی به حرکات لحظه‌ای و تکنیک بازیکنان کلیدی خود دارد؛ از جمله بازیکنانی چون الیاس عاشوری که با کیفیت بالای خود، می‌تواند برای تونس اثرگذار باشد.

Group F

هفتمین حضور در جام جهانی

سرورینی: صبری لموشی (فرانسه)

کاپیتان: الیاس سخیری

بهترین عملکرد: حضور در مرحله گروهی (۱۹۷۸، ۱۹۹۸، ۲۰۰۲، ۲۰۰۶، ۲۰۱۸، ۲۰۲۲)

رتبه در رده بندی فیفا: ۴۴

ستارگان: هانیبال مجبری (برزیل)، الیاس سخیری (فرانکفورت) و محمدعلی بن‌رمضان (الاهلی مصر)

برنامه بازی‌ها:

دوشنبه ۲۵ خرداد: تونس - سوئد - ۵:۳۰
شنبه ۲۰ خرداد: تونس - ژاپن - ۷:۲۰
جمعه ۵ تیر: تونس - هلند - ۲:۳۰

فوتبال باشگاهی و فرهنگ هواداری

فوتبال باشگاهی در تونس ساختاری گسترده دارد و لیگ‌های حرفه‌ای و نیمه حرفه‌ای در سراسر کشور برگزار می‌شود. باشگاه‌های اسپرتس تونس، کلوب آفریکن، النجم الساحلی و اسفاقسی، چهار قدرت سنتی فوتبال این کشور هستند که بیشترین قهرمانی‌ها را در لیگ تونس کسب کرده‌اند.

رقابت میان این تیم‌ها فقط ورزشی نیست؛ بلکه ریشه در مسائل اجتماعی، اقتصادی و حتی سیاسی دارد. هواداران فوتبال در تونس، به ویژه گروه‌های اولترا، نقش مهمی در فضای اجتماعی کشور ایفا می‌کنند. اولتراهای تونس از پیشگامان فرهنگ هواداری در جهان عرب و آفریقا به شمار می‌روند و با بزرها، سردها و نمایش‌های بزرگ موسوم به «تیفو» شهرت دارند.

در سال‌های اخیر، فوتبال تونس به بستری برای بیان مطالبات اجتماعی و سیاسی نیز تبدیل شده است. بسیاری از گروه‌های هواداری در اعتراضات اجتماعی حضور فعال داشته‌اند و شعارهای آنان بازتابی از دغدغه‌های نسل جوان تونس بوده است. از نگاه بسیاری از تونس‌ها، فوتبال تنها یک مسابقه نیست؛ بلکه فضایی برای مطالبه کرامت، آزادی و هویت اجتماعی است.

میان امید و چالش

با وجود افت مقطعی در برخی دوره‌ها، فوتبال تونس همچنان یکی از قدرت‌های مهم آفریقا به شمار می‌رود. این کشور با تکیه بر ساختار باشگاهی قوی، استعدادهای جوان و فرهنگ فوتبالی ریشه‌دار، همواره توانسته در سطح قاره رقابت کند. بازگشت سامی الطرابلسی به نیمکت تیم ملی و صعود مقتدرانه به جام جهانی ۲۰۲۶، بار دیگر امیدها را در میان هواداران زنده کرده است.

در عین حال، فوتبال تونس با چالش‌هایی مانند مشکلات مدیریتی، فساد اداری و اختلافات اقتصادی میان باشگاه‌ها روبه‌روست. با این وجود، شور و پیان هواداران و جایگاه فوتبال در زندگی روزمره مردم تونس، نشان می‌دهد که «عقاب‌های کارتاز» همچنان یکی از مهم‌ترین نمادهای ملی این کشور باقی خواهند ماند.

حضور متوالی در جام جهانی

تونس در سال‌های بعد نیز بارها به جام جهانی صعود کرد؛ هرچند نتوانست از مرحله گروهی عبور کند. در جام جهانی ۲۰۱۸ روسیه، این تیم با وجود شکست برابر انگلیس و بلژیک، پاناما را شکست داد و نمایشی قابل قبول ارائه کرد. چهار سال بعد در قطر، تونس یکی از تاریخی‌ترین بردهای خود را برابر فرانسه، قهرمان جهان، به دست آورد؛ اما به دلیل پیروزی استرالیا مقابل دانمارک از صعود بازماند. در سال ۲۰۱۸ تونس به رتبه چهاردهم رنکینگ فیفا رسید که بهترین جایگاه تاریخ این کشور محسوب می‌شود. همچنین این تیم در مسیر مقدماتی جام جهانی ۲۰۲۶ رکوردی ویژه ثبت کرد و به نخستین تیم تاریخ تبدیل شد که بدون دریافت گل به جام جهانی صعود می‌کند.

ستاره اصلی از لیگ مصر

تونس نیز یکی از تیم‌های انگشت‌شمار جام جهانی ۲۰۲۶ محسوب می‌شود که در ترکیب آن نمی‌توان چندان بازیکنان نام‌آشنایی را مشاهده کرد. چهره‌هایی چون عیسی لعیدونی یا هانیبال مجبری بازیکن برنلی که سابقه حضور در آکادمی منچستریوتایتد را دارد، از بازیکنان مطرح تونس هستند اما شاید تأثیرگذارترین بازیکن این تیم، محمدعلی بن‌رمضان باشد؛ ستاره‌ای که در دوران حضور در باشگاه اسپرتس کشورش، یکی از عوامل اصلی دو قهرمانی متوالی این تیم در لیگ قهرمانان فوتبال آفریقا بود و این روزها برای تیم الاهلی مصر به میدان می‌رود. بن‌رمضان در مرحله مقدماتی نیز با گلزنی مقابل کینه استوایی، گل منجر به قطعی شدن صعود تونس به جام جهانی ۲۰۲۶ را به ثمر رساند. او که سابقه حضور در لیگ مجارستان را هم دارد، یک هافبک کامل در ترکیب تیم ملی کشورش محسوب می‌شود و لموشی در صورت آمادگی وی، حساب زیادی روی او باز خواهد کرد.

صبری، سکان را از سامی گرفت

در مرحله مقدماتی جام جهانی ۲۰۲۶ هدایت تیم ملی تونس برعهده سامی الطرابلسی بود که پس از سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۳، برای دومین بار هدایت تیم ملی کشورش را برعهده داشت اما حذف از مرحله گروهی جام ملت‌های عرب فیفا و شکست مقابل مالی در مرحله یک‌هشتم‌نهایی جام ملت‌های آفریقا، فدراسیون فوتبال تونس را مجاب به قطع همکاری با طرابلسی کرد تا بازیکن تونس‌ای لامل سابق تیم ملی فرانسه یعنی صبری لموشی که سابقه ۱۲ بازی ملی برای فرانسه‌ها را دارد، به عنوان سرمربی تونس در جام جهانی ۲۰۲۶ معرفی شود. هافبک سابق اینتر، پارسا و موناگو، دوران مربیگری خود را با حضور روی نیمکت تیم ملی ساحل عاج آغاز کرده بود و در جام جهانی ۲۰۱۴، با وجود پیروزی در بازی اول مقابل ژاپن، با دو شکست تلخ مقابل کلمبیا و یونان از دور رقابت‌ها کنار رفت. پس از آن، او تجربه‌هایی را در الجیش قطر، رن، نانتینگهام فارست، الدحیل، گاردیف و الریاض پشت‌سر گذاشت و حالا با کوله‌باری از تجربه برای نخستین بار هدایت تونس را برعهده گرفته است. هرچند که حضور او در این تیم، با افتخارات مشخصی همراه نبوده اما این جام جهانی، فرصتی برای لموشی خواهد بود که خود را به عنوان یک سرمربی بین‌المللی موفق اثبات کند. دو بازی اول او روی نیمکت تونس، با پیروزی مقابل هائیتی و تساوی برابر کانادا همراه شده است.

فوتبال به مثابه هویت در تونس

رؤیاهای سفید و قرمز

ملت‌های آفریقا ۱۹۶۵ که به میزبانی تونس برگزار شد تا فینال پیش رفت، اما در دیدار نهایی برابر غنا شکست خورد. تونس در سال ۱۹۶۳ نیز قهرمان جام عرب شد و به یکی از قدرت‌های نوظهور فوتبال آفریقا تبدیل شد. اوج این نسل در جام جهانی ۱۹۷۸ آرژانتین رقم خورد؛ جایی که تونس به نخستین تیم آفریقایی و عربی تبدیل شد که در تاریخ جام جهانی یک مسابقه را برد. پیروزی ۳ بر ۱ برابر مکزیک، نقطه عطفی در تاریخ فوتبال قاره آفریقا بود و نگاه جهان را به فوتبال این قاره تغییر داد. تونس در همان تورنمنت برابر آلمان غربی به تساوی بدون گل رسید و با وجود حذف از مرحله گروهی، احترام زیادی به دست آورد.

دوران افت

پس از موفقیت‌های دهه ۷۰، فوتبال تونس وارد دوره‌ای از افت شد. بین سال‌های ۱۹۸۰ تا اوایل دهه ۹۰، این تیم تنها در چند تورنمنت مهم حضور یافت و نتوانست جایگاه گذشته خود را حفظ کند. ناگامی در صعود به جام ملت‌های آفریقا و حذف‌های پیاپی در مقدماتی جام جهانی، باعث تغییرات متعدد در کادر فنی شد.

از استعمار تا استقلال

فوتبال در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم توسط مهاجران و استعمارگران اروپایی، به ویژه فرانسوی‌ها و ایتالیایی‌ها، وارد تونس شد. در ابتدا این ورزش در انحصار اروپایی‌ها قرار داشت، اما خیلی زود تونس‌ها فوتبال را به بخشی از هویت ملی خود تبدیل کردند. نخستین تیم غیررسمی تونس در سال ۱۹۲۸ تشکیل شد و برابر تیم دوم فرانسه قرار گرفت؛ دیداری که با شکست سنگین ۸ بر ۰ پایان یافت. در دوران استعمار، فوتبال به عرصه‌ای برای نمایش هویت ملی تبدیل شد. باشگاه‌هایی مانند اسپرتس تونس، کلوب آفریکن و اسفاقسی نه تنها تیم‌های ورزشی، بلکه نمادهای مقاومت فرهنگی و اجتماعی بودند. پس از استقلال تونس در سال ۱۹۵۶، فدراسیون فوتبال این کشور شکل گرفت و تیم ملی رسماً فعالیت خود را آغاز کرد. نخستین مسابقه رسمی تونس پس از استقلال، پیروزی ۴ بر ۳ مقابل لیبی در بازی‌های عربی ۱۹۵۷ بود.

نسل طلایی و نخستین درخشش جهانی

دهه ۶۰ و ۷۰ میلادی را می‌توان آغاز دوران طلایی فوتبال تونس دانست. این تیم در جام

فرخ حساسی/ فوتبال در تونس فقط یک ورزش نیست؛ بخشی از حافظه تاریخی، هویت اجتماعی و شور جمعی مردمی است که از خیابان‌های تونس تا سکوهای ورزشگاه‌های آفریقا و جهان، با «عقاب‌های کارتاز» زندگی می‌کنند. تیم ملی فوتبال تونس که زیر نظر فدراسیون فوتبال این کشور فعالیت می‌کند، یکی از پرافتخارترین و پابنات‌ترین تیم‌های قاره آفریقا محسوب می‌شود. حضور مداوم در جام ملت‌های آفریقا، صعودهای متعدد به جام جهانی و خلق لحظات تاریخی، باعث شده فوتبال در تونس جایگاهی فراتر از یک رقابت ورزشی داشته باشد. تونس تاکنون هفت بار به جام جهانی صعود کرده و در جام ملت‌های آفریقا نیز حضوری مستمر داشته است.

پیروان سفید خانگی و لباس قرمز خارج از خانه این تیم، برگرفته از پرچم ملی تونس است و نماد عقاب سرسفید نیز به عنوان نشانه قدرت و غرور ملی شناخته می‌شود. ورزشگاه حمادی العقبی در اداس، از سال ۲۰۱۰ خانه اصلی تیم ملی تونس بوده و بسیاری از خاطرات بزرگ فوتبال این کشور در همین ورزشگاه رقم خورده است.

سفید و قرمزهای شمال آفریقا

عقاب‌هایی که هرگز قفس نمی‌شناسند

محمدرضا رحیم پورا/ وقتی تیم ملی تونس با پیراهن سفید و قرمز در جام جهانی حاضر می‌شود، بسیاری از ما به یاد گل‌های به یادماندنی یا شگفتی‌ساز برابر فرانسه در قطر ۲۰۲۲ می‌افتیم. اما «عقاب‌های کارتاز» فقط یک تیم فوتبال نیستند؛ آنها پرچمدار کشوری هستند که انقلابش از خیابان شروع شد. بهار عربی را رقم زد و حالا در هر ضربه آزاد و هر مهار تماشایی، بخشی از هویت مدنی پیچیده و گیری خود را فریاد می‌زند.

جایی که کارتاز با مدیترانه پیوند خورده

تونس در شمالی‌ترین نقطه آفریقا، در همسایگی الجزایر و لیبی و با خط ساحلی طولانی در کنار دریای مدیترانه قرار دارد. این موقعیت جغرافیایی باعث شده که تونس همواره چهارراه تمدن‌ها باشد: فنیقی‌ها، رومی‌ها، عرب‌ها، عثمانی‌ها و فرانسوی‌ها هر کدام ردپایی از خود بر جای گذاشته‌اند. آملی تاتار باشکوه «الجم» که بعد از رم، بزرگترین آملی تاتار جهان است، یادگار دوران روم باستان و ویرانه‌های کارتاز با داستان هانیبال، هنوز هم گردشگران را به وجد می‌آورد. اما تونس فقط تاریخ سنگی نیست؛ این کشور نسبتاً کوچک با حدود ۱۲ میلیون نفر جمعیت در جهان عرب، همیشه پیشگام تغییرات اجتماعی بوده است.

بهار تونس: از خیابان محمد بو عزیز تا ورزشگاه اداس

۱۷ دسامبر ۲۰۱۰، محمد بو عزیز، دستفروش جوان تونس در شهر «سیدی بوزید»، در اعتراض به تحقیر و مصادره وسایل کارش، خودش را آتش زد. این جرقه، انقلابی را شروع کرد که رئیس جمهور وقت زین‌العابدین بن علی را پس از ۲۳ سال کارگردان در جهان عرب) و «نوری بوزید» تونس پس از انقلاب، مسیر دشواری را برای گذار به دموکراسی طی کرد؛ تصویب قانون اساسی جدید در ۲۰۱۴، برگزاری انتخابات آزاد و دریافت جایزه صلح نوبل ۲۰۱۵ برای «چهار گفت‌وگو ملی تونس» نشان‌دهنده این تلاش بوده است.

در دل همین تحولات، ورزشگاه اداس در حومه تونس پایتخت، به نماد همبستگی ملی تبدیل شد. تیم ملی فوتبال در آن سال‌های پر تنش، توانست با صعود به جام جهانی ۲۰۱۸ (پس از ۱۲ سال غیبت) و کسب نتایج افتخارآمیز، التیامی بر زخم‌های سیاسی باشد. فوتبال در تونس، پناهگاهی است برای فراموشی اختلافات طبقاتی و سیاسی و یادآوری آن هویت واحدی که «عقاب‌ها» را به پرواز درمی‌آورد.

اقتصاد زیتون و گردشگری در مسیر اصلاح

اقتصاد تونس بر سه پایه کشاورزی (به ویژه زیتون؛ تونس چهارمین تولیدکننده روغن زیتون جهان است)، معادن فسفات و مهم‌تر از همه، گردشگری استوار است. در سال‌های قبل از انقلاب، صنعت گردشگری حدود ۷